

Asia: VN/12741/2022

## **Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta**

### **Lausunnonantajan lausunto**

#### **Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään**

Suomen Yrittäjät ei kannata väliaikaisen rajoitussäätelyn voimassaolon jatkoa. Sääntelyn jatkolle pitäisi olla hyvin painavat syyt, kun kyse on sääntelystä, joka mahdollistaa perusoikeutena tunnustetun elinkeinovapauden rajoitukset. Varautuminen mahdolliseen tilanteen heikkenemiseen edellyttää vähemmän yhteiskuntaa sulkevia ja elinkeinotoimintaa rajoittavia keinoja. Pidämme ensisijaisena sitä, että yhteiskunta pyritään pitämään auki hygieniavelvoitteilla sekä viranomaisten suosituksilla ja ohjeistuksilla.

Kuten esitysluonnoksessakin todetaan, rajoitussäätelyllä ei yksin pystytä vaikuttamaan viruksen leviämiseen. Nykyisen virusvariantin osalta rajoitusten vaikuttavuus on entisestään heikentynyt. Koronavirusepidemiaan liittyvä rajoitussäätely ei ole seurannut muutoksia epidemian kehityksessä, vaan edelleen jatkettavaksi esitetty sääntely pääosin pohjautuisi epidemian alkuvaiheessa säädettyihin keinoihin. Vaikka tavoite on muuttunut tartuntojen leviämisen ehkäisystä terveydenhuollon kantokyvyn turvaamiseen, arvioimatta on jäänyt se, onko tähän asti käytössä olleet keinot toimivia ja oikeasuhtaisia uuden tavoitteen osalta. Katsomme, että epidemian alkuvaiheessa säädettyjen keinojen olevan ylimitoitettuja nykytilanteessa. Jatkettavaksi esitettyjen rajoitusten osalta välttämättömyyden ja oikeasuhtaisuuden punninta pitäisi suorittaa uudestaan.

Rajoitusten soveltamiskynnyksen muuttaminen:

Rajoituksien soveltumiskynnystä ehdotetaan muutettavaksi siten, että jatkossa rajoituksilla ei pyritäisi ehkäisemään viruksen leviämistä vaan covid-19 taudista aiheutuvaa vakavaa terveydenhuollon ylikuormittumista. Muutos soveltamiskynnykseen on perusteltu, koska mahdollisuudet estää tartuntojen leviäminen elinkeinotoimintaan kohdistuvin rajoituksin ovat

heikot. Pidämme muutosta kannatettavana myös sen osalta, että muutoksen johdosta rajoitustoimenpiteiden soveltamiskynnystä korotettaisiin aikaisemmasta.

On kuitenkin kohtuutonta, että rajoitukset oikeutettaisiin vajavaisesti resursoidun terveydenhuollon kantokyvyn ylittymisellä. Elinkeinotoimintaan kohdistuvat rajoitukset eivät myöskään ole tehokas keino sairaalahoidon ylikuormittumisen torjumiseksi. Koska koronavirus on tullut jäädäkseen, ilmeisin keino turvata terveydenhoidon kapasiteetti on lisätä resurssointia. Nämä toimet ovat tärkeitä myös tulevia pandemioita ajatellen. Katsomme, että mikäli rajoitusten soveltamiskynnystä muutetaan esitetyllä tavalla, tulee terveydenhuollon kantokyvyn vaarantuminen sitoa tarkkoihin seurattavissa oleviin kriteereihin.

Säännöskohtaiset huomiot:

Suomen Yrittäjät katsoo, ettei tartuntatautilain väliaikaisten säännösten voimassaoloa tulisi jatkaa. Esitämme seuraavat huomiot, mikäli sääntelyn voimassaoloa kuitenkin jatketaan.

Esitysluonnoksessa esitetään ravintolasääntelyn osalta päätöksenteon siirtämistä alueellisille viranomaisille. Pidämme päätöksenteon siirtoa alueellisille viranomaisille perusteltuna, sillä muutos mahdollistaa paremmin alueellisen tilanteen, rajoitusten yhdenmukaisuuden ja yhteisvaikuttavuuden huomioon ottamisen.

Katsomme, että ravintoloiden 58 a §:n 2 ja 3 mom. mukaiset rajoituspäätökset pitää sitoa pisimmillään kahden viikon määräaikaan esitetyn kuukauden sijaan. Tämä varmistaa sen, että rajoitusten välttämättömyyttä tarkastellaan riittävän usein. Katsomme myös, että ravintoloiden aukioloaikarajoitusmahdollisuuksia pitäisi lieventää, sillä ne perusteettomasti haittaisivat merkittävästi myös riskitasoltaan matalampien ruokaravintoloiden toimintaa.

Lausunnoilla aikaisemmin olleessa esitysluonnoksessa esitettiin erilaisten tilojen asiakasmääriä mahdollistavaa rajoitusta. On kiitettävää, että tästä ehdotuksesta on luovuttu ja 58 d §:n mukaisesti toimija voisi valita omaan toimintaansa parhaiten soveltuvat keinot tartuntojen vähentämiseksi.

Katsomme, että 58 g §:n mukaisesta täyssulkumahdollisuudesta pitäisi luopua kokonaan. Vaikka tilojen sulkupäätöksen kynnyksestä on pyritty korottamaan sekä supistamaan soveltamisalaa, ovat esitetyt muutokset riittämättömiä nykytilanteessa. 58 g §:ssä lueteltujen tilojen kategorinen sulkua tarkoittaa äärimmäistä rajoitusta elinkeinovapauteen ja tällaisia keinoja ei tulisi enää ottaa käyttöön. Soveltamisalan supistaminen on sinänsä perusteltua, mutta soveltamisalaan jäisi vain muutamia elinkeinotoiminnan tiloja ja harrasteluonteista toimintaa, joiden suluilla tuskin olisi aitoa vaikuttavuutta terveydenhuollon kuormittumisen torjumiseksi.

Lisäksi sulkusäännöksen piiriin kuuluvien tilojen ja toimintojen riski ei ole yhtäläinen eikä soveltamisalaa ole perusteltu riittävästi. Säännöksen kohteena olevassa luettelossa esimerkiksi kontaktilajien harrastaminen on rinnastettu ryhmäliikuntaan, vaikka mahdollisuus lähikontaktien välttämiseen eroaa näissä tilanteissa toisistaan huomattavasti. Emme myöskään katso asianmukaiseksi, että listaukseen lisättäisiin tiloja, kuten nyt esityksessä on tehty anniskeluun painottuvien ravintoloiden osalta.

Huomautamme että sulkusäännöksen tiloja koskeva listaus jättää siihen tehtyjen muutoksien johdosta huomattavia tulkinnanvaraisuuksia. Listassa pitäisi tyhjentävästi luetella kaikki tilat, jotka voidaan sulkea, jotta tulkintavaikkeudet vältetään. Listasta on mm. poistettu maininta kuntosaleista. Muutettu säännös, jossa viitataan ”muihin vastaaviin tiloihin” jättää kuitenkin nyt hyvin epäselväksi sen, kuuluisiko kuntosalit jatkossa säännöksen soveltamisalaan vai eivät.

Tilojen sulkua koskeva päätös voitaisiin tehdä, jos välttämättömien terveydenhuollon palveluiden kuormittuminen johtuisi covid-19 epidemian seurauksena. Katsomme, että käytännössä voi kuitenkin olla hyvin vaikeaa määritellä onko kuormittuminen johtunut covid-19 epidemiasta vai jo alkujaan heikosta resursoinnista. Lisäksi välttämättömien terveydenhuollon palveluiden listausta pitäisi tarkistaa sillä se sisältää sellaisia terveydenhuollon palveluita, joiden ei voida otaksua kuormittuvan covid-19 epidemian johdosta.

Rajoitusten kompensoinnista:

Esitykseen on sisällytetty korvaussäännös, joka koskisi tilojen sulkemista, yleisötilaisuuksien kieltämistä sekä toiminnan merkittävää rajoittamista. Korvauksen perussäännön ja asetuksenantovaltuuden ottaminen lakiin on kannatettavaa, jotta rajoitusten haittojen kompensointia voidaan nopeuttaa. Katsomme kuitenkin, että säännöksen määritelmä ”muista merkittävistä rajoituksista” olisi kuitenkin avattava, jotta oikeus korvaukseen olisi ennakoitavissa perussäännöksestä.

Korvaussäännöksen ongelmaksi kuitenkin muodostuu se, että korvaukselle (valtioneuvostolle) tulee olla valtioneuvoston lupa. Euroopan komissio on lopettanut kesäkuun lopussa covid-19-pandemiaan liittyvien tilapäisten valtioneuvostokorvausten soveltamisen. Valtioneuvostokorvausten osalta ei siten ole olemassa selkeää oikeusperustaa korvauksen maksamiseen. Normaalitytanteessa osalla yrityksistä olisi todennäköisesti mahdollisuus pieneen de minimis -tukeen, mutta pitkään kestäneen koronapandemian jälkeen lähes kaikilla pienillä yrityksillä kiintiö on todennäköisesti täynnä. Tämän vuoksi on erittäin epäselvää, voidaanko tukea maksaa, vaikka laki siihen periaatteessa oikeuttaa. Mikäli väliaikaista sääntelyä pidetään voimassa 30.6 jälkeen valtion tulee tarvittaessa ryhtyä toimenpiteisiin tuen maksatuksen edellyttämien valtioneuvostokorvausten hankkimiseksi.

Kunnioitavasti

Suomen Yrittäjät

Katila Karoliina  
Suomen Yrittäjät